

3- مشخص کردن محدوده مسئله scoping review

1. تعریف چيستی مساله در حوزه مورد نظر
2. ارزیابی، تاریخچه روندها و سیر تکاملی مساله
3. استخراج و تعریف کلیدواژه های اصلی و مترادف حوزه
4. استخراج نظریات موافق و مخالف برجسته مطالعه و یادداشت برداری از مقالات پر استناد و مروری)
5. مشخص کردن برخی از شکاف های پژوهشی

3/1/2025

رویکار تحقیق کارشناسی ارشد دکتر افروز

56

۱- چيستی مفهوم (تعریف موضوع یا مفهوم اصلی پژوهش)

در اولین گام، باید مفهوم اصلی یا موضوع پژوهش به صورت کامل تعریف شود. این تعریف باید بر اساس منابع معتبر علمی باشد و مستند به ادبیات نظری موجود صورت گیرد. هدف در این بخش آن است که خواننده درک دقیقی از موضوع مورد نظر پیدا کند و بداند در این پژوهش دقیقاً با چه مفهومی مواجه است.

۱-۱ معرفی متغیرهای کلیدی:

در دومین بخش، متغیرهای کلیدی مرتبط با مفهوم اصلی که در پایگاه‌های علمی همچون WOS، Scopus و سایر منابع معتبر علمی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، باید معرفی شوند. این متغیرها شامل کلیدواژه‌هایی هستند که در ادبیات پژوهش و در نقشه‌های علمی (نظیر co-word analysis یا co-occurrence maps) به صورت مکرر در کنار مفهوم اصلی ظاهر شده‌اند

۲-۱ بررسی نظریه‌ها، چارچوب‌ها یا مدل‌های مفهومی مرتبط:

در سومین بخش، نظریه‌ها، چارچوب‌های مفهومی یا مدل‌هایی که در ادبیات برای تبیین این موضوع مورد استفاده قرار گرفته‌اند، باید شناسایی و معرفی شوند. این نظریه‌ها می‌توانند پایه تحلیلی و نظری پژوهش را شکل دهند و مسیر طراحی مدل یا فرضیات را مشخص سازند.

۳-۱ مبدا و منشأ شکل‌گیری

۴-۱ بررسی ابعاد و جنبه‌های مختلف مسئله در حوزه مربوطه

لازم است ابعاد و جنبه‌های مختلف موضوع در حوزه مورد بررسی گزارش شود. به عنوان مثال، در موضوعی مانند سکوت سازمانی، باید نشان داده شود که این مفهوم علاوه بر ارتباط با حوزه آوا، دارای جنبه‌های فردی، گروهی، سازمانی و حتی کشوری است.

۲- ارزیابی، تاریخچه، روندها و سیر تکاملی

۱-۲ این موضوع در حال حاضر در چه وضعیتی قرار دارد.

۲-۲ چه روش‌های پژوهشی در گذشته برای مطالعه این موضوع استفاده شده است؟ کمی، کیفی، پرسشنامه

۳-۲ چه روش‌های تجزیه و تحلیل داده برای مطالعه این موضوع به کار گرفته شده‌اند؟

۴-۲ جمعیت هدف و جامعه آماری این پژوهش‌ها چه بوده است؟ حجم نمونه‌ها چقدر بوده است؟

۵-۲ چه نرم‌افزارهای پژوهشی برای تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار گرفته‌اند؟

۶-۲ چه روش‌های تجزیه و تحلیل داده برای جمع اوری اطلاعات استفاده شده، فراترکیب بوده، فراتحلیل بوده

۷-۲ چه نتایج و یافته‌های کلیدی در این موضوع هست که در ادبیات متناظر با آن هم به دست آمده؟

۸-۲ کاربردها (Application) و مخاطبان اصلی این حوزه چه کسانی هستند؟

۹-۲ ارتباط میان‌رشته‌ای این موضوع با ادبیات متناظرش چیست؟

۱۰-۲ عوامل مؤثری برای این موضوع در ادبیات نظری وجود دارد؟

۱۱-۲ چه پیامدهایی برای این موضوع در ادبیات نظری وجود دارد؟

۱۲-۲ مقالات و نویسندگان تأثیرگذار این حوزه چه کسانی هستند؟

۳- استخراج و تعریف کلیدواژه‌های اصلی و مترادف در حوزه

۴- استخراج نظریات موافق و مخالف برجسته مطالعه

چالش‌ها و مشکلاتی که برای مطالعه این موضوع وجود دارد؟

چه محدودیت‌هایی در ادبیات نظری این حوزه وجود دارد؟

چه مسائل اخلاقی در این موضوع وجود دارد؟

چه ابهاماتی پیرامون انجام این موضوع وجود دارد؟ بعد از انجام پژوهش ممکن است به چه مواردی ایراد بگیرند

که مشخص نکرده ایم؟

۵- مشخص کردن شکاف‌های پژوهشی

۱-۵ چه شکاف‌های پژوهشی پیرامون این موضوع وجود دارد؟

۲-۵ چه سؤالاتی در ادبیات موضوع بی‌پاسخ مانده‌اند؟

۵-۳ چه نوآوری‌هایی تاکنون در ادبیات این موضوع صورت گرفته است؟

۵-۴. جهت‌گیری آینده تحقیقات در این حوزه به کدام سمت خواهد بود؟

۵-۵. چه پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده در این حوزه ارائه شده است؟

۵-۶ چگونه می‌توان پژوهش‌های کارآمدتر و با کیفیت‌تری در این حوزه انجام داد؟

از قسمت **Future Research** میتوانیم پیدا کنیم.